

A FÖLDRENDEZŐ-
KÉPZÉS JUBILEUMAI
(30/15 ÉV) ÉS
EREDMÉNYEI

Szabó Gyula

Az intézmény „gyermekkorának” éveiben a földrendezést a szakirodalomban az alábbiak szerint definiálták: „Államigazgatási eljárás, amely a mezőgazdasági rendeltetésű földek összevonására, a tulajdoni és használati viszonyok rendezésére irányul, a nagyüzemi gazdálkodásra alkalmas területek, táblák kialakítása, az ésszerű és gazdaságos termelés megvalósítása érdekében. Ide sorolhatók még a nagyobb birtokok felosztása is, amikor kisebb ingatlanokat, földrészleteket alakítanak ki” [9].

„A földrendezés fogalmán a Föld felszínének, vagy egy részének olyan műszaki beavatkozással történő átalakítását, formálását értették alapításkor is, amelyet az ésszerűbb, intenzív gazdálkodás érdekében hajtanak végre.” Akkor, egyre több olyan intézet, iroda, szervezet kezdte meg működését, amelyek nagyobb területek, tájak rendezési feladatainak megoldására vállalkoztak.

„a földrendező üzemmérnökök alkalmasak a földhivatalokban, a tervező irodákban, a mezőgazdasági üzemekben, a tanácsoknál olyan geodéziai feladatokat és tervező munkák ellátására, amelyek a mezőgazdasági nagyüzemek legkedvezőbb területkialakításával, település rendezésével, szőlők és gyümölcsösök telepítésével, tereprendezéssel, vízrendezéssel és vízhasznosítással, mezőgazdasági utak tervezésével és kitűzésével, gazdálkodási egységek optimális telepítésével, ... stb. kapcsolatosak. Ellátják a tervezési alaptérkép, üzemi térkép, a rendezési tervek készítésével összefüggő geodéziai munkákat, a sajátos jellegű geodéziai tevékenységeket, általában a mezőgazdasági területrendezés komplex feladatát.”

Az 1978/79. tanévtől kezdve a Földmérővel együtt, a Földrendező Szak tanterve is korszerűsödött, a Balogh Gy. - Németh Gy. - Szabó J. ciklusban készített tantervet a Kovács B. - Németh Gy. - Szabó J. nevéhez köthető tanterv és tantárgyprogram-csomag váltotta fel. Az új dokumentumokba a tanszéki értékeléseken túl beépíthető volt a komplex területrendezési terveket készítő irodák, intézetek, földrendező üzemmérnökeinket alkalmazó nagyüzemek vezetőinek és a végzett földrendezők véleménye is [1, 3, 5, 6, 7].

Az 1983/84. tanévben érvényes dokumentumokat (Kovács B. - Németh Gy. - Szabó J. időszak) módosítottuk: az utolsó évben a tantárgyak egy részének **kötelező alternatív választásával** egy-egy szakterület mélyebb, jobb megismerését kívántuk segíteni. Földrendező szakon térképtan helyett idegen nyelvet lehetett választani (Földmérő Szakon szervezési okok miatt, bővebb volt a választék, öt tantárgyból kettőt, illetve négy tantárgyból hármat kellett választani). Ezt a Németh Gy. - Szabó Gy. - Ágfalvi M. nevéhez köthető formát tekinthetjük a már bevezetett **kredit rendszer** elődjének.

Az 1988/89. tanévben kiemelt MÉM támogatással, az intézményben már rendelkezésre álltak az **emeltszintű mérnökképzés személyi és tárgyi feltételei**. Az anyaegyetemmel közösen - 3+2-es rendszerben - kezdeményeztük a **földmérő és földrendező üzemmérnökök okleveles földrendező mérnökké képzését**. (A képzésben meliorációs mérnökök, környezetmérnökök,... stb. is részt vehettek volna). Megfelelő engedélyek és hozzájárulások hiányában, 1988-ban, sajnos **a képzés nem kezdődhetett el [6]**.

A ***Felmérési és Földrendezői Tanszék (F²T)***

létrehozását a földügyi ágazat előtt álló megnövekedett feladatok, a Főiskolai Kar fejlesztési elképzelései, az okleveles földrendező mérnökképzés beindítása indokolták. A MÉM FTH támogatta és szükségesnek tartotta – a már meglévő tanszékekből építkező – új szervezet kialakítását, ezzel együtt az okleveles földrendező mérnökképzés beindítását. Nyilatkozatuk szerint a szakágazatnak szüksége volt olyan komplex ismeretekkel rendelkező szakemberekre, akik magas szinten ismerik az „agrogeodézia”, a térképkészítési technológiák, a föld- és területrendezés, a földhasználat-, a földvédelem, a földértékelés, az ingatlan- és üzemi nyilvántartás, valamint a kapcsolt témakörök területeit.

1997-ben az Országos Akkreditációs Bizottság (OAB) az intézmény mindkét szakját a Földrendező Szakot is **erős** (E) képzést adó intézménynek minősítette. Kiemelések az akkreditációs értékelés földrendező mérnökökre vonatkozó rövid indoklásából: „A képzés megfelel a főiskolai szintű mérnökképzés igényeinek. A gyakorlati képzési rendszer kimondottan jónak tekinthető. A hallgatók elsajátítják a megfelelő elméleti alapok mellett a hagyományos és a legújabb mérési módszereket és adatfeldolgozási technikákat. Ennek alapján a szak tanterve jónak mondható. A Szak oktatása jó színvonalon eleget tesz a társadalmi elvárásoknak, a végzett hallgatók el tudnak helyezkedni.”

Akkreditált, érvényes képesítési követelmények szerint **a szakképzés célja:** *„olyan földrendező mérnökök képzése, akik a földügyi szakigazgatás, ezen belül az állami és földmérési és térképészet, a mező- és erdőgazdálkodás számára képesek a földrendezéssel (mai nevén birtokrendezéssel) szemben támasztott igények felismerésére és színvonalas kielégítésére; ismerik a korszerű műszereket, mérési és feldolgozási eljárásokat, technológiákat; képesek hatékonyan közreműködni a természet- és környezetvédelmi, földvédelmi feladatok végrehajtásában, a környezeti ártalmak megelőzésében, elhárításában, valamint arra, hogy tudásukat az ágazati igényeknek megfelelően szervezett vagy önálló továbbképzés érintett területein továbbfejlesszék”.*

Az új elképzelésekben **előremutatónak minősíthető** a vidék- és területfejlesztés, valamint a településszociológia témáinak önálló tantárgyként történő beillesztése, oktatása. Ezáltal lehetőség teremtődött a vidék- és területfejlesztés bonyolult rendszerének – a Nemzeti Agrár – környezetvédelmi Program, és a családi gazdaságok összefüggéseinek, azok ökológiai követelményeinek; az EU agrár- és vidékfejlesztési politikájának megtanítására. Bemutathatjuk a kistérségi szinten már kidolgozott önkéntes birtokrendezés és integrált vidékfejlesztés kapcsolatát; a településszociológiát, mint a vidékfejlesztési modellek meghatározó elemét; a birtokrendezés új stratégiai alapjait, a családi gazdaságok méretezésének eljárásait.

Az 1997 és 2000 közötti években az F²T oktatói (Szabó Gy., Fenyő Gy., Vincze L., Dömsödi J., Mizseiné Ny.J., Kovács M.) **új rendszerű birtokrendezési modellt** dolgoztak ki, OTKA támogatással, az elmúlt évtizedben bekövetkezett földtulajdoni-, és birtokszerkezeti felaprózódások javítására [15].

A vázlatosan bemutatott - és más kutatási eredmények, a 30 éves oktatási tapasztalatok birtokában, az oktató-kutató gárda a Közép-Dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács pályázati támogatásával elkészítette az új Területfejlesztési Szak akkreditációs dokumentum csomagját.

„A kisméretű és felaprózott birtoktestek akadályt képeznek a táj- és területrendezésben, különösen közigazgatási, földhasználat-tervezési és földügyi-igazgatási szempontból. Mindez gátolja a vidéki térségek regionális fejlesztési politikáját, stratégiáját, valamint a vidéki életkörülmények javítását célzó programok és projektek magvalósítását. A birtokrendezés kapu a fenntartható vidékfejlesztéshez.” A nyilatkozók szerint az érintett országokban ki kell fejleszteni a szükséges szakképzettséget, és ki kell alakítani a gyakorlatot. Ebbe a folyamatba illeszkedhetne az új szak akkreditálása, a területfejlesztő mérnökképzés mielőbbi elkezdése.

A **képzés célját** akkor az alábbiakban fogalmaztuk meg:

„A terület- és vidékfejlesztés regionális tanácsai-, szervei; területfejlesztési, önkormányzati társulások, a földügyi szakigazgatás, a mező- és erdőgazdálkodás és más szakágazatok számára olyan felsőfokú területfejlesztési mérnökök, okleveles mérnökök képzése, akik:

- *ismerik a területfejlesztés rendkívül összetett, bonyolult folyamatát, annak jogi szabályrendjét, és képesek azok magas szintű alkalmazására;*
- *a természeti és művi környezetben, a társadalomban és a gazdaságban zajló folyamatokat egységben vizsgálják, a regionális megközelítést helyezve a fókuszba;*
- *szakmai ismeretükkel hozzájárulnak a régió környezetorientált fejlesztéséhez, biztosítani képesek a „környezetvédelem és fenntarthatóság” stratégiai céljait;*
- *értik, tervezik, működtetik a különböző vidékfejlesztési és birtokrendezési modelleket, képesek a térségi programok megfogalmazására, a végrehajtás, intézkedés csoportjaiban, valamint szervezeteiben alkotó közreműködésre;*
- *megfelelő gyakorlat után szakterületükön alkalmasak fejlesztési és tudományos tevékenység irányítására;*
- *komplex-, jártasság és készség szintű ismereteik birtokában képesek tudásukat a változó körülményekhez igazodva szervezett vagy önálló formában folyamatosan továbbfejlesztteni;*
- *felkészültségük eredményeként alkalmasak önállóan hazai és külföldi pályázatok elkészítésére;*
- *szaktudásuk és nyelvismeretük révén együtt tudnak működni EU projekteken hazai és külföldi partnerekkel.*

<i>Tanszéki mérnökök</i>	1981-90	1991-2000	2001-2006
Horváth Gábor		■	
Katonáné Gombás Katalin			■
Pesthy Irén		■	
Varga Zsolt			■
Csonka Péter			■
Kovács Miklós			■
Monek Mónika			■
<i>Ösztöndíjas</i>			
Parti Viktor			■

Egyéb meghívottak (óraadóként):

dr.Hankó András	Megyei Földhiv. vez.	Alapképzés
Katonáné Gombás Katalin	Környezetvéd. szakm., tanár	Alap- és továbbképzés
Sztanekné dr. Apai Gabriella	Építészmérnök, tanár	Alap- és továbbképzés
dr.Kovács Mátyás	KöM- TVH Főv.vez	Alap- és továbbképzés
dr.Kozma Imre	Megyei Földhiv. vez.	továbbképzés
Hervainé dr.Szabó Gyöngyvér/ dr.Lőrincz Péter/Csabina Zoltán	Kodolányi J. Főisk. főig.h Kandó Intézetig. /RVA ig.h	továbbképzés
dr.Riegler Péter	Megyei földhiv.vez c. főiskolai tanár	Eseti, alap, és a továbbképzésben
dr.Berdár Béla	Bernheim Comofi Kft. ügyvez.. c. főiskolai tanár	Eseti, továbbképzésben
Sebestyén Csaba	Pannon Régió, igazgató	továbbképzés

Általánosabban is megfogalmazva a tanszék részvételét az oktatásban

oktatóink részt vesznek a:

- földmérő- földrendező szak és szakirányainak, valamint
- 2001-től az ingatlan-nyilvántartó szervező szak levelező (2002 őszől a nappali) tagozat alapképzésében, illetve
- különféle szakmérnöki (ingatlankataszteri, OLLO, UNIGIS, DLG, földügyi informatikus) és más
- tanfolyami oktatásokban (TAKAROS, NKP tanfolyam),
- egyéb alap- és további szakképzésekben (SdiLa, ÖnTér 2000, Térfej2000, LIME, stb. projektek, illetve
- különféle (ingatlan-nyilvántartói, Ingatlankataszteri, Földminősítési) fórumok, köztisztviselői továbbképzés, stb. szervezésében, megtartásában.

A tanszék gondozza az Ingotlankataszteri Szakmérnöki Szakot (szakvezető Vincze L. főiskolai docens), melynek keretében a tanszék oktatói 10 tantárgy (Management; Pénzügyi, számviteli ismeretek, Controlling; Polgári jogi ismeretek; Földügyi információs rendszerek; Földminősítés és földértékelés; Digitális térképkészítés; Mezőgazdasági területek rendezése; Ingatlan-nyilvántartás; Ingatlan értékbecslés; Környezettervezés és gazdálkodás) tananyagának a kifejlesztését végezték, illetve tartják előadásait és teljesítetik ezzel összefüggő egyéb feladatokat (koordinálva a meghívott előadók és a társtanszékek oktatóinak munkáját is). Eddig mintegy 60 fő részére adtuk ki oklevelet.

A TEMPUS-OLLO európai projekt keretében (távoktatás a földhivatali apparátus részére) a tanszéki kollektíva a 14 modulból négy tananyagának teljes kialakítását végezte és kettőben közreműködtünk a társtanszékekkel. (Ingatlan-nyilvántartás számítógépesítése; Digitális nagyméretarányú térképkészítés; Földbirtokpolitika és birtokrendezés; Szakmai jogi ismeretek, ill. Földhasználati menedzsment; Többcélú kataszter.)

Az Építési geodézia szakmérnök képzésben is részt vesz a tanszékünk a Digitális térképkészítés tantárggyal.

A jubileumi alkalomból a földrendezésről szóló történeti válogatást egy jegyzetből vett idézettel zárjuk [22]:

„A harmadik évezred elején a **birtokrendezésnek (földrendezésnek) is fel kell vállalni**: Az eltelt évtizedek eredményeit; Vallatni kell a múltat; Meg kell fogalmazni a magyar nemzet érdekét szóló jövőt; Kormányzati ciklustól függetlenül a távlati célnak alá kell rendelni a jelent; Az állampolgári szuverenitás megőrzése mellett kell segíteni a falusi polgárosodás csaknem megrekedt folyamatát; Mindezekhez fel kell tudni vonultatni a legkorszerűbb technikát és technológiát, de soha nem elfelejtve az évszázados magyar tapasztalatokat; Térinformatikai adatbázison, a komplex rendezés valamennyi adatának tárolásával és használatával kell elkészíteni a birtokrendezés mindenre kiterjedő tervét, a nemzeti vidékfejlesztési programokkal összehangolt legjobb modelljét.”

Köszönöm figyelmüket!